

El deure de l'Administració de notificar per mitjans electrònics als obligats a rebre-les per aquesta via

Sentència de la Sala Contenciosa Administrativa del Tribunal Superior de Justícia de les Illes Balears núm. 498/2024, de 22 d'octubre (ponent: Sra. Frigola Castillón) ECLI:ES:TSJBAL:2024:1003

Fernando Socías Fuster

President de la Sala Contenciosa Administrativa
del Tribunal Superior de Justícia de les Illes Balears

<https://doi.org/10.36151/RJIB.2025.27.14>

PLANTEJAMENT INTRODUCTORI

La implantació de les noves tecnologies en les relacions administratives ha configurat un nou règim de drets i deures. En particular, en el que afecta el règim de les notificacions.

El pas de les notificacions en paper a les notificacions per mitjans electrònics no rep el mateix tractament per a tots els interessats. Determinats subjectes estan obligats a relacionar-se a través de mitjans electrònics i, conseqüentment, a rebre les notificacions per aquesta via: persones jurídiques, professionals amb col·legiació obligatòria, empleats públics... (art. 14.2° LPAC). El paràgraf següent d'aquest article preveu una possible ampliació per via reglamentària dels subjectes obligats, incloent-hi col·lectius de persones físiques que, per raó de la seva capacitat econòmica, tècnica, dedicació professional o altres motius, quedi acreditat que tenen accés i disponibilitat dels mitjans electrònics necessaris. Així doncs, l'extensió dels subjectes obligats apunta al fet que les notificacions electròniques passin a ser el mecanisme més freqüent, amb el que els tribunals s'enfronten a nous conflictes motivats per aquestes.

En el cas examinat, la persona jurídica recurrent —obligada per tant a relacionar-se amb l'Administració per mitjans electrònics— va rebre una notificació en paper per correu certificat i justificant de recepció, interposant recurs d'alçada contra la mateixa el qual va ser inadmès en haver-se interposat extemporàniament.

Enfront de la inadmissió va interposar recurs contenciós administratiu invocant que l'Administració va incomplir la seva obligació de notificar aquesta resolució per via electrònica. Així l'article 41.1 LPAC disposa que «[l]es notificacions s'han de practicar preferentment per mitjans electrònics i, en tot cas, quan l'interessat estigui obligat a rebre-les per aquesta via». Segons la part recurrent, estant obligada l'empresa a rebre la notificació per via electrònica, l'incompliment de l'Administració de la seva obligació de notificar per aquesta via va impedir als responsables de l'empresa encarregats de la tramitació de l'assumpte el puntual coneixement de la resolució.

EL CRITERI DEL TRIBUNAL

«La recurrente desde luego tiene la obligación de comunicarse telemáticamente con la Administración. Y a su vez, la Administración tiene el deber en todo caso, de notificar telemáticamente las resoluciones que dicte a esa recurrente, a no ser que se trate de alguna resolución de las que expresamente están excluidas de notificación electrónica.

[...]

Dicho ello, qué efectos ha de producir una notificación que contiene todos los elementos exigibles con arreglo a lo dispuesto en el artículo 40-2 de la LPAC, pero que en lugar de cursarse electrónicamente, que era lo que debía hacerse, sin embargo, se ha cursado por correo certificado con acuse de recibo y la parte, sin duda, la ha recibido y ha tenido cabal conocimiento de su contenido, con instrucción de los recursos que contra ella cabía interponer y el plazo hábil para hacerlo.

Pues bien, en estos casos la Ley en su artículo 41-1 también dice:

Con independencia del medio utilizado, las notificaciones serán válidas siempre que permitan tener constancia de su envío o puesta a disposición, de la recepción o acceso por el interesado o su representante, de sus fechas y horas, del contenido íntegro, y de la identidad fidedigna del remitente y destinatario de la misma. La acreditación de la notificación efectuada se incorporará al expediente.

Es decir, una notificación que debió cursarse electrónicamente, si se cursa por otra vía y hay constancia de la recepción y de la corrección de la notificación, esa notificación no es inválida. La invalidez no alcanza a la circunstancia de que se practique por medio no telemático. Lo que afecta a la invalidez es que la notificación no contenga los requisitos exigibles para que surta sus efectos porque en ese caso existe en ella defecto invalidante.

Pero la ley expresamente señala que con independencia de la forma en que esta tenga lugar, es decir, en papel o por vía electrónica, si la notificación practicada permite tener constancia del envío, de la recepción, de las fechas y horas en que ello tuvo lugar, de su contenido íntegro y de la identidad de remitente y destinatario la notificación es válida. Y esto es lo que en autos sucede a tenor del documento que obra en el expediente administrativo. Y por ello la recurrente debió tener en cuenta el plazo de interposición del recurso contado a partir de la fecha de la notificación recibida».

COMENTARI

La Sentència, després de reconèixer l'obligació de l'Administració de notificar per via electrònica, no obstant això, a l'empara de l'article 41.1 LPAC, configura la seva inobservança com una irregularitat no invalidant (art. 48.2 LPAC). D'aquesta manera, ens trobem novament amb l'incompliment d'una obligació imposada legalment a l'Administració, que manca de transcendència quant a la seva validesa.

En la crònica de la jurisprudència contenciosa administrativa del núm. 24 d'aquesta Revista, ja vam tenir ocasió de referir-nos a un altre vici administratiu. Aquest en relació amb l'incompliment de l'obligació d'enviar un avís al dispositiu electrònic i/o a l'adreça de correu electrònic de l'interessat que aquest hagi comunicat, informant-lo de la posada a la disposició d'una notificació en la seu electrònica de l'Administració o Organisme corresponent o en l'adreça electrònica habilitada única. Però, en aquest cas, és la pròpia LPAC la que li atribueix la condició de defecte no invalidant perquè en el seu article 41.6 adverteix que «[l]a falta de pràctica d'aquest avís no impedeix que es consideri plenament vàlida la notificació».

L'obligació a determinats interessats de comunicar-se amb l'Administració per via electrònica, així com de rebre les comunicacions per aquesta via, no aconsegueix una correlativa i equilibrada exigència per a l'Administració, per a la qual els incompliments en aquest sentit poden ser salvats.

En qualsevol cas, ha d'entendre's que aquests incompliments sí que poden tenir rellevància en casos concrets en els quals l'Administració, amb el seu comportament, hagi pogut causar indefensió al destinatari. Així, en aquells supòsits en què totes les notificacions del procediment s'han realitzat per via electrònica i, sorprenentment, en una rellevant es prescindeix d'aquesta via per acudir a la notificació en paper en condicions en què es pugui dubtar l'efectiu coneixement de la mateixa pel destinatari, hauria de

replantegar-se si considerar la infracció com una simple irregularitat no invalidant es compadeix amb el dret a no indefensió (art. 24 CE).

El Tribunal Constitucional ja adverteix que una notificació correctament practicada en el pla formal —en aquest cas, complint l'art. 41.1 LPAC— no suposa que abast la finalitat que li és pròpia, és a dir, que respecti les garanties constitucionals que aquest precepte estableix (STC 126/1991, 290/1993, 149/1998 i 78/1999).

En el cas de la Sentència aquí comentada, el Tribunal va considerar que la notificació —indegudament practicada per correu certificat— no havia causat indefensió a l'interessat perquè de la interposició tardana del recurs d'alçada pot desprendre's que sí que va tenir coneixement de la resolució rebuda en paper.

Amb això es vol remarcar que la qüestió no queda definitivament tancada, perquè es presentaran supòsits en què la indefensió sí que pugui acreditar-se i l'article 41.1 LPAC sigui insuficient per qualificar l'incompliment com a mera irregularitat no invalidant.

Finalment, en la casuística motivada per les notificacions electròniques, cal esmentar la recent STSJIB núm. 407/2025, de 14 d'octubre (rec. apel. 360/2024) referit a la mala pràctica administrativa d'intentar notificacions per mitjà de correu electrònic en lloc de la seva pràctica mitjançant compareixença en la seu electrònica de l'Administració o a través de l'adreça electrònica habilitada (DEH).